

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya.

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Extranger, 5

22 de Setembre de 1896

PRIMER ANIVERSARI

de la mort de

IGNOCENT LOPEZ BERNAGOSI

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

DEDICA AQUEST RECORT

A LA MEMORIA DE SON INOLVIDABLE FUNDADOR

UN RECORT

Cumpleix lo dia 22 lo primer aniversari de la mort de nostre idolatrat amich D. Ignocent López Bernagosi, fundador de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA, y al recordar durant tot l'any, sempre que posém la mà à la ploma, las bellas prendas de caràcter que al difunt adornavan, las excelencias de son tracte franch y carinyós, la inteligencia, l'activitat, l'acert y l'entussiasme inagotable que desplegava en sas editorials empresas y principalment en sos populars periódichs, ens sembla viure de la seva propia vida, ab tal conexió de sentiments, de ideas, de pensaments y aspiracions, que se 'ns imagina que 'l creador de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA viu encare avuy y viurà sempre entre nosaltres.

Privats de donar esplay à tan íntims sentiments en cada un dels números que aném publicant durant lo decurs del any, perméttins lo lector que sisquera una vegada, 'l dia del aniversari de la mort de nostre entraneyable amich y guía, 'ls posém de manifest, may siga sino en breus paraulas, menos eloqüents y expressivas que las que 's mereix la bona memoria del difunt.

Los lectores de LA ESQUELLA, com nosaltres mateixos, saben à lo que obliga la santa religió dels recorts, quan quí 'ls inspira es un home com D. Ignocent López que sigué modelo de lealtat, d'honradés y de abnegació en tots los actes de sa vida pública y privada.

Rebi, donchs, avuy com sempre, 'l tribut de nostras més sentidas llágrimas.

LA REDACCIÓ.

CRONICA

S' ha publicat en los periódichs lo retrato de alguns dels anarquistas compromesos en l' horrible crim del Carrer de Cambis Nous; pero no ha vist la llum encare 'l del protagonista de aquella abominable hassanya. La figura física de Tomás Ascheri Fossatti permaneceix en la sombra de la presó, per més que sa figura moral... ó immoral siga suficientment coneguda per los detalls que s' han contat relatius à la séva vida y miracles.

Los que creuen qu' en aquests cassos la publicitat de retratos y ressenyas biográficas te un alcans pernicios crech qu' están en un crás error, puig únicament una desviació dels sentiments humans pot atribuir caràcter de glorificació al desitj de satisfacer la legítima curiositat del públich tan natural en la premsa periódica. No perque 'ls periódichs publiquin lo retrato dels grans héroes y dels homes virtuosos s' han de abstenir de reproduhir la figura dels malvats y 'ls criminals. La premsa moderna ho es tot: pedestal y picota. Lo pedestal serveix pera glorificar é imbuhir l' exemple de las accions nobles y heroicas; pero la picota no té altre objecte que provocar l' execració y 'l despreci de l' humanitat.

**

Precisament tots los protagonistas dels atentats per medi dels explossius que fins ara s' han donat à coneixer, no ofereixen en absolut cap atractiu que puga interessar y seduhir à la conciencia popular, fins à la de aquellas personas més propensas à l' infecció del fanatisme. No tenen ni tant sols l' atracció qu' exercían los antichs bandolers ab los atzars pintorescos de sa vida aventurera, conjunt de sorpresas y mescla indefinible de comedia y melodrama.

Son pel contrari sers desalmats en tota l' extensió de la paraula, de inteligencia atrofiada y cor empedrebit. Treginan una vida irregular y viciosa. Una maldat que sembla innata es lo móvil de sos actes, y la cobardía l' única forma de que 'ls revesteixen pera prepararlos y durlos à efecte.

Indigna ademés la pretensió que tenen de justificarlos invocant la necessitat de resoldre la nomenada qüestió social, millorant la sort de las classes treballadoras. ¡Blasfemia execrable!... Ab lo fum de la dinamita fan retrocedir lo progrés polítich y social, únich element lógich y sá de redempció y millora del obrer: ab l' espectacle de las víctimas ignocents ocasionan y provocan tal reacció en l' esperit del poble, que à continuar lo terror qu' ells desencadenan, prompte las societats retrogradarían fins als temps ominosos del més descastat absolutisme.

Ademés, pera erigirse en apóstols de la massa treballadora sería precís qu' ells coneguessen millor que ningú y per sa propia experiéncia las penas y fatigas de un treball excessiu y poch recompensat; las necessitats mal satisfetas de la vida de familia; las angunias de una existencia honrada, en los tránsits amarchs de l' escassés, de l' enfermetat y la desgracia.

Pero res de tot aixó 'ls es familiar.

O sino aquí tením per demostrarho al autor material del atentat del Carrer de Cambis nous, que pertany de plé à la mateixa especie monstruosa de alguns que l' han precedit en lo camí del crim, y als quals seguirá ell per la ruta del patíbul.

Los mateixos caràcters é idéntichs resultats.

**

Tomás Ascheri y Fossatti, fill de italians, nascut à Marsella, no degué pas coneixer desde sa infancia las privacions que constituheixen l' única herencia de molts treballadors, tota vegada que fins als 14 anys pogué rebre educació en lo seminari conciliar de sa ciutat natal. Los obrers necessitats regularment no poden disfrutar fins à l' edat dels 14 anys dels beneficis de la instrucció y menos en un seminari.

Y ara vajan à saber per quin extrany motíu molts dels terroristas que s' han mostrat à llum per l' explossió de una bomba, tenen antecedents de caràcter clerical. Ascheri no sols sigué alumno de un seminari, sino qu' en un dels passos de sa vida aventurera, se 'n anà à Madagascar en companyia de uns missioners, y aquí à Barcelona, quan ja estava ennegrit per sa complicitat en diversos delictes, frequentava 'l tracte del jesuita Pare La Rua, en busca de bons concells y de alguna que altra pesseta. Veritat es que ab l' etzegallada de tirar una bomba, precisament al pas de una professó católica, destruheix ruidosamente las piadosas ensenyansas que pogueren haverli inculcat los professors del seminari de Marsella, los missioners de Madagascar y 'l jesuita de Barcelona, que avuy, sens dupte 's farà creus de lo succehit, com ell y 'ls séus companys de religió degueren ferse'n al veure que la pretesa conversió de 'n Santiago Salvador resultava la més irrisoria de las camamas.

Las notas típicas del caràcter d' Aschieri semblan

ser l'esperit aventurer, l'aburriment del treball y una gran trapaceria.

Quan s'embarcá á Cardiff, noy encare, en un vapor inglés, en calitat de camarer, ho féu sols per desertar, tan bon punt lo barco tocá terra á Diego Suárez; quan se trobá á Madagascar unintse ab los howas, no repará en fer armas contra 'ls séus compatriotas.

De retorn á Fransa, continua per espay de dos anys sos estudis interromputs y entra en una casa de comers en la qual interessava son pare; pero no hi ha medi de ferli estimar una ocupació regular y 'ls goigs íntims de la vida de familia. Prefereix la existencia del gandul y 'l calavera.

Arriba l'hora en que al igual de tots los joves francesos ha d'entrar al exércit, y als vint días de formarne part, com si l'honrés uniforme li fes angunia, deserta y passa la frontera espanyola.

Ja 'l tením entre nosaltres y 's converteix desde un principi en organisador de grupos terroristas y en propulsor de atentats abominables. Pero mes llest que altres companys de fatídicas aventuras, sab de nadar y guardar la roba. Quan l'explosió de la plassa Real, lo posan prés y logra la llibertat per no poderse probar sa participació en tan salvatge tropelia.

Després se'n va per Vich y per Tarrassa ahont unas vegadas treballa de manobra y altrás se dedica

á professor de idiomas, pero ab poca constancia y portant sempre una vida irregular y extranya. Quan l'atentat horrendo del Liceo desapareix de Tarrassa, cau en poder de la policia y passa una temporada á la presó.

Al veure's lliure novament, y després de probar en vá de treballar en la fábrica del Vin Bougead y en lo Gas Lebon, creu haver descubert un *modus vivendi* cómodo y productiu, oferint los seus serveys y la seva experiencia anarquista al Cónsul de Fransa y al Cos de ordre públich de Barcelona.

Será curiós desentranyar totas las trápalas que degué combinar en son nou ofici pera lograr captarse, sino la confiança entera, l'atenció quan menos del representant de Fransa á Barcelona y del gobernador de la provincia Sr. Sanchez de Toledo, qui, segons diuhen, solía fer molt cas de las sevas confidencias. Casi no li hauría faltat mes que investirlo ademés ab lo carácter de agent moralizador de la piadosa associació dels Pares de Familia, de la qual lo Sr. Sánchez de Toledo siguié sempre un devot auxiliari.

Jugant Ascheri ab dos jochs de cartas, mentres despistava á la policia ab sas falsas delacions, s'entregava á mansalva als tráfechs de la nova conjura que havia de donar per resultat l'horrenda explosió del carrer de Cambis nous.

¡ECCE BARCELONA!

Lo pas de la trocha.

Quan sos companys Nogués y Molas, contrapun-
tats per quín dels dos havia de disparar primer la
bomba que tenian preparada contra la professó de la
Catedral, deixaren de ferho, l' Ascheri 's burlá d'
ells, dihentlos:

—Vingui una bomba, y ja veuréu com jo, sense
tants romansos, faig mes soroll.

Y tal dit, tal fet. Cometé 'l crim, y sense fer cas
ni dels ays de las víctimas, ni de las corredissas de
la multitud esborronada, se 'n aná á Gracia en lo
tranvía, y al arribar á casa seva *sopá tranquilament*,
mentres molts de las sevas víctimas exhalavan son
últim suspir, y de las feridas dels altres brollava la
sanch viva, y dels ulls de un gran número de fami-
lias llágrimas abundants. Ab aquesta salsa amaní 'l
criminal son tranquil sopar.

Y després, ja ab lo ventre plé, al govern civil, á
oferir los seus serveys, á sembrar insinuacions fal-
sas, á esbrinar sobre tot lo que pensavan fer y á
veure lo qu' estavan fent. Se diu que quan entrava
un pres s' amagava, y que á pesar de ser un cómic
consumat no podía ocultar la seva inquietut.

Pero ab sas oficiositats intempestivas pecá per car-
ta de mes, engendrá certas sospitas, y per últim
caygué á la ratera.

A casa de la viuda de un anarquista que morí á la
presó, sigué detingut: los aprehensors no anavan
certament per ell, sino per un altre, y en aquella
casa, centro de amors il·lícits, feren la parada, en la
qual, lo maquiavélich criminal hi caygué com un
beneyt. La passió carnal, causa eficient de tants de-
lictos, bé ha de servir, en compensació, algunas ve-
gadas, per descobrirne y depurarne d' altres.

Tal es la fulla de serveys de aquest héroe de la
dinamita, que avuy manté desperta l' atenció de
Barcelona y del mon enter.

Com se veu es un exemplar mes, no gayre dife-
rent dels altres que s' han entregat als mateixos pe-
rillosos y criminals exercicis. Si algún insensat tro-
ba en la seva vida un sol epissodi, un sol incident
digne imitació ó quan menos de disculpa, compa-
deixéulo... y no 'l perdéu de vista.

P. DEL O.

SONET

Disfruta lo coquí apilant pesse.....
com gosa tot galán fentne conquis.....
en centres, societats.... tant en modis.....
senyoras de la *crème*, com senyore.....
Qui disfruta menjant sempre monge.....
com disfrutan ballant los sarauhis.....
los romántichs llegint novelas tris.....
y tots los que rimém, fent de poe.....
Disfrutan també avuy los patrio.....
tirant á los *yankées* certas brava.....
los deixebles al mestre fen ganyo.....
després d' haverli dat sis ó set na.....
las noyas á los joves donant po.....
y jo, volgut lector, dante eixas la.....

TRAS

S. BORRUT Y SOLER.

LA FORTUNA Á LA MA

Ja ha passat aquell temps en que un hom per fer-
se un capitalet havia d' exposar la seva preciosa pell
als etzars d' un viatge á través del mar gran.

Ja s' ha acabat alló d' haver d' anar á América.

¡Á América!... ¿Quí es que avuy s' arrisca á anar-
hi, com no siga per la curiositat d' adquirir noticias

directas de 'n Maceo ó per veure si aixó de la *trocha*
es una cosa tan segura y reforsada com ens diuhen
els papers públichs?

A fins dels sigle dinou, á las portas com qui diu
del sigle xx, la fortuna no sóls no ha d' anar á bus-
carse en lloch, sino qu' es repartida poch menos que
á domicili, com el carbó, com el pá, com las entre-
gas, com las cédulas personals.

Tots vostés han vist *Los sobrinos del capitán Grant*. Tots han sentit aquell hermós diálech entre
'l *coro* y en *Mochila*:

—¿Quereis ser ricos?

—Claro que sí.

—Pues es muy fácil
de conseguir.

—¡Que es fácil dice!

No hay duda, nó;

se ha vuelto loco

el buen señor.»

Y es la pura veritat. Aquell senyor efectivament
s' ha tornat boig, perque las sevas esperansas de
fortuna no 's fundan en altra cosa que en un pape-
rot de duptosa interpretació, que ha trobat al inter-
rior d' un peix comprat á la pescatería.

El cas d' avuy es completament distint. Aquí no
's tracta del testimoni facilitat per un peixot, que lo
mateix pot ser un llobarro, que un burro, que un llus.

¿Volén de debó ser richs?

Donchs no 's trenquin mes el cap barrinant, ni 's
cansin el cos fent del seu ofici. Recullin tots els quar-
tets que tinguin, repassin ab atenció 'ls anuncis que
publica un diari barceloní y fixinse ab un que co-
mensa ab aquestas paraulas:

«Al *cinch* per cent *cada mes*, se colocan cantitats.»

¡Al *cinch* per cent!

Comensin á tirar comptes.

Cinch per cent cada mes, son *xeixanta* per cent al
any.

Si cent duros ne produheixen *xeixanta* d' interés,
dos cents ne donarán 120, quatre cents, 240, vuyt
cents, 480.... En fi, que ab un capitalet de mil duros,
el ciudadá honrat que s' hi deixi caure pot cobrar
bitllo bitllo cada fi d' any, en concepte d' interessos,
la bonica cantitat de tres mil pessetas.

Sis cents duros de renda per cada mil... ¿Volén
una *vinya* mes espléndida y frondosa, sense *mildew*
ni *filoxera*, ni perill de pedregadas ni inundacions?

Gracias á la rapidés del progrés y la perfecció al-
cansada per l' industria, los procediments de que
avuy disposém per enriqueirnos en qüestió d' horas
son verdaderament numerosos.

A la vista tinch un periódich de Monte-Carlo en
que, ab l' inquebrantable fé d' un apóstol... de la
timba, s' assegura que de cada 1,024 cops de rule-
ta, 'n surten 512 del 1, 1,256 del 2, 128 del 3... en
una paraula, que aixó del joch son fabas contadas y
que 'l que no guanya es perque es un beneyt que ni
siquiera sab ahónt té la má dreta.

Segons aquell periódich, la ruleta es una especie
de combinació geométrica, que ab un compás y una
punta de llapis está resolta en menos de *cinch* mi-
nuts.

Pero ab tot y ser molt galans els comptes del pe-
riodista de Monte-Carlo, ni en somnis poden posar-
se al costat dels qu' en lo seu anunci presenta el
diari barceloní.

Cinch per cent al mes... ¿Qué li costava al anun-
ciant d' allargarse una mica y arribar al vuyt ó al
nou? Aquest *cent per cent* anual, apart de ser un nú-
mero molt rodó, hauria resultat l' apoteosis del gé-
nero y la palpable demostració de que es mentida
alló que diuhen que aquí la ballém magre.

Cert es, com qualsevol lector modest podrá obser-

UN CANTAR

¡BONA NIT, EMPEDRATS!

Unas companyías que diu que portan l' intenció d' iluminarnos eléctricament, s' han apoderat dels carrers de Barcelona y están remoyent los empedrats de tal modo, qu' es precis tenir lo cor de pedra per no entristirse davant d' aquell espectacle.

Las historias antiguas refereixen que allí ahont el caball d' Atila posava las potas, may més hi tornava á creixer l' herba...

Tal vegada l' historia moderna haurá de dir que allí ahont las companyías eléctricas hi posan las mans, desaparéixen los empedrats per *sæcula sæculorum*.

¡Quína manera de reventarlos sense consideració á la seva joventut!

Prescindint de la part *musical* de la cosa, es á dir, d' aquella lamentable trompeta que á horas d' ara s' ha fet ja més popular que la del *abolit* àngel de l' Aduana; prescindint d' aquell instrument, la colocació dels cables eléctrics es una de las páginas més negras y més tristas de la nostra vida local.

Barcelona sí que pot ben cantarho:

«Yo inocente en paz vivia...»

sense pensar bé ni mal, ni recordarse de que al monhi hagués un Edison inventor d' uns llums que tranzitan per sota terra y caminan per uns fils com las noticias de Madrit, quan *de la noche á la mañana* surt al carrer y 's troba tots els empedrats fets una tra-geria.

—¿Qué significa aixó? ¿qué volen dir aquestas

var, que 'l cinch per cent cada trenta días es ja un guapíssim rendiment; pero ¡qué dimontri!... ¡posats á demanarl!...

—Mira—deya á la seva esposa un usurer, entrant tot joyós á casa seva:—acabo de fer un gran negoci. Hi deixat cent duros per un any, al cinquanta per cent.

—¡Molt bé!

—Pero com que m' hi fet pagar los interessos per endavant, no mes n' hi tingut de deixar cinquanta.

—¡Tonto!—exclamá llavors la dona, que á la quènta encare la sabia mes llarga que 'l seu marit:—

¿per qué no 'ls deixavas per dos anys, que n' haurías hagut d' entregar cap?—

De tots modos, arri poch ó molt y endavant la professó. En aquestas cosas tot es comensar, y si avuy ja s' inaugura 'l negoci aixís, es d' esperar que aviat s' hi fiqui la competencia y que per enfonzar al que ara ofereix *no mes cinch*, demá 'n surtirá un altre que donará 'l set, y luego un altre que 'ns farà pendre 'l vuyt, y després un altre que 'ns enlluhernará ab el deu, y aixís successivament...

Lo raro es com el govern que, segons rumors que corran, tan apurat se troba, no s' aprofita de l' ocasió per sortir d' apuros.

¿Qué li costaría de recullir tota la pobresa que avuy té en caixa, trenta, quaranta, cinquanta milions, y portarlos á marxas doblas á la casa del anunci?

Potser ab l' interés que al cinch per cent mensual cobraría, 'n tindria prou per pagar los gastos de Cuba y hasta per nombrar uns quants empleats mes.

Per xó, si no ho fa, que s' arregli. Vostés ja ho saben. Xauxa es aquí, la fortuna 'ns vé á trucar á la porta... Lo qui avuy no 's fa rich es ¡erque no vol.

Jo, la veritat, desde que sé aixó, cada vegada que veig un pobre ¡ab quín gust li ompliria la cara de revessos!

A. MARCH.

No obris may la gabia. hermosa,
que sino, luego 't doldrá,
que 'ls aucells que un dia surten
molts cops solen no tornar.

UN, QUE PROMET

Ha baixat á Barcelona per estudiar, y en lloch de preguntar per l' Universitat, lo primer que fa es visitar las confiterías.

oberturas? ¿á qué treu nas tot aquest remenament de pedras y terras?

—Pues significa—li van contestar—que las companyías eléctricas van á canalisarte en tots sentits, á fi de que t' hi vegis forsa y per anar al llit no necessitis mistos. ¿Que t' sab greu per ventura?

—Greu... greu!... Com reparo que 'm fan anar els empedrats ab tan poch miraments...

—¡Qué! ¿Potser voldrías que la gent de las brigadas anessin de frach y portessin guants blancs? Déixels fer, y quan estiguin llestos ja ho veurás.—

Las companyías han anat enterrant aquellas cordas de fil-ferro, han tapat los sots oberts, han tornat á entatxonar las pedras á son puesto, y...

—¿Qué tal, Barcelona? ¿Qué te 'n sembla d' aixó?

Mírinho vostés imparcialment, y contestin després en nom d' ella.

Hi ha carrers que ahir eran llisos y plans com la palma de la má, y avuy presentan mes alts y baixos que las montanyas del Gurugú.

Aceras fins ara encant de la vista, recreo del ánim y títul de gloria de las nostras brigadas d' empedradores, han quedat convertidas en un camp perdut... ó quan menos en un camp de perdicó del calsat.

Es infalible. Carrer que caygui —y casi tots hi han caygut— baix la férula dels inhumans electricistas, es carrer destruhit y empedrat á passeig.

Hi ha qui diu que tot aixó prové de que 'ls traballs de recomposició no 's fan ab lo cuydado necessari.

Pero una persona que hi entén, em deya:

—Aixó dels empedrats, y sembla que no, es com las pessas de porcelana. Una plata, quan se trenca, encare que s' enganxi molt bé, sempre ensenya l' afegidura: un empedrat, quan se remou, per bé que s' adobi, sempre queda espatllat.

Y aixís estém, ara com ara.

La novedat eléctrica, podrá ser que pel cantó del llum vaji molt bé.

Per la part dels empedrats, ¡ay! va molt malament.

MATÍAS BONAFÉ.

A UNAS FULANAS
QUE 'M DEMANAN CONSELLS

*Consells, prou que 'n donaré;
sobre tot si 'ls pagueu bé.*

La que 's vulgui casar prompte,
que procuri tenir quartos
y me 'n dongui alguns á compte.

Que no fassi com alguna,
que per lluhí, es molt capás
d' empenyarse fins la lluna.

No fassi veure qu' es apte
per tot, y després resulti,
que ni sab de fe dissapte.

Si tenir relacions logra,
que pensi que 'l que 'ns espanta
á molts homes, es la sogra.

Procuri no ser coqueta,
perque 'l casarse per ara,
veig que costa una miqueta.

Si va al teatro, no dugui
lo sombrero gayre gros,
ni 'l seu cos massa bellugui.

Te de ser ben poch xerrayre,
y no anar massa escotada
qu' es fácil pendre un cop d' ayre.

La qu' es perfecta casada,
may deu volguer que 'ls cusins,
tinguin á sa casa entrada.

Ni deu menjar d' amagat
del marit, y després dirli,
que pateix debilitat.

Y... si més consells voleu,
vos ne donaré cinquanta...
iper cada petó que 'm feu!

LLUÍS G. SALVADOR.

Los empresaris que no tenen tancadas las portas de sos teatros que son la majoria, se dedican á l' ópera barata. «Qui no te res mes que fer, pentina tenors y tiples.»

Los espectacles escénichs van á tungadas, com las passas Avants tots las empresaris la davan per la sarsuela xica; avuy si no poguessin posar óperas grossas fentse una competencia desesperada, 's morirían.

Passém, donchs, una rápida revista á las novedats de la senmana, encare qu' en rigor, no son tals novedats, y aixó que las mes importants se desarrollan en l' escenari de

NOVEDATS

Una companyia bastant completa, en la qual hi figuran la De Macchi, la Bianchini, l' Arneiro, l' Herrera, la Mas, en Bieletto, en Morales, l' Aragó, en Perelló y altres artistas aplaudits en teatros de primer ordre, embesteix ab éxit y á satisfacció dels filarmónichs las obras mes celebradas del gran repertori lirich: *Los Hugonots*, *Aida*, *Lohengrin*.

Y com se treuhen conjunts que poden rivalisar ab los del Liceo 'l día que surten bé, 'ls aplausos del públich corresponen al esmerat treball dels artistas y als inteligents esforsos de l' empresa.

GRAN-VIA

Funcions variadas á cárrech de la companyia d' opereta y ópera, quals artistas son tots italiáns.

Un día 'ns cantan *Il barbiere di Seviglia* y un altra día *La figlia de Mme. Angot*: avuy *Marina* y demá *Donna Juanita*.

En Grossi qu' es, com sab tothom un artista cómic de molt bona sombra, acostuma á fer las delicias del públich.

Dias enrera la Srta. Coliva celebrá la séva funció de benefici, cantant un gran número de fragments escullits que li valgueren aplausos en gran y molts obsequis.

JARDI ESPANYOL

Opera á la fresca y barata.

Faust, *Ebrea*, *I Puritani* y *Cavalleria rusticana* fan el gasto, y alguna vegada amenisa las funcions la Srta. Puig ab sos exercicis mimich-fantástichs que la converteixen en una elegantíssima serpentina.

A benefici del incansable mestre Perez Cabrero va donarse una funció especial, en la qual hi predominá la música de concert, prenenthi part las dos fillas del mestre director y 'l coro d' Euterpe.

CATALUNYA

La companyia del genial Novelli, comensa aquesta nit l' anunciada serie de sas funcions, posant la preciosa comedia de Shakespeare «*La bisbética domata*» de la qual ne fan una creació l' admirable artista y la Sra. Gianini.

Lo treball de aquesta companyia sempre tan justament admirada dels barcelonins vé molt á temps pera rompre la monotonía lirica ensenyorida dels demás teatros, tant més quan en lo séu repertori molt abundant y no menos variat, hi figuran un gran número de produccions no representadas encare á Barcelona: entre las quals mereixen ser citadas las següents:

«*Amore selvaggio*», de Echegaray; «*La capinera reale*», de Cámara; «*Richichi*», de L. A. Vassallo; «*La signora Camillo Degli Stagni*», de Valabrégue; «*Rabagas*», de V. Sardou; «*Montjoy l' egoista*», de O. Feuillet; «*Il género del signor Poiret*», de Sandau; «*I vampiri del Giorno*», de Vi-

PETITS COMERCIANTS

Boniss

—Llaveros, gomas per las mànigas, pintas pel bigoti... y polvos per matar ratas.

Boniss

Ven bombas, pero no 'n tira.

DE FILIPINAS (per J. BLANCO CORIS.)

Tipos y notas de la guerra

1. Un forti.—2. Una familia de Montises de Cagayán.—3. Fort Weyler sobre 'l riu Numagán.—4 Sultans y *dattos* moros adictes á Espanya.

taliani; «Le mosche bianche», de C. Cicconi; «Faust», de Goethe; «Re Lear», de G. Shakespeare, y «Tartuffo», de Molière.

Ab la perspectiva de tantas novedats ó molt tindriam d'enganyarnos ó está plenament assegurat l' éxit de la campanya del famós Novelli.

N. N. N.

UNA PARTIDA DE TUTI

—¡Vols pagarme la graciosa al tuti habanero, Mach?
—¿Qué no ho veus que ets peix al cove?
—¡Está quiët!

—¡Sant cristiá!
Quan la carn del llop ha d' ésser....
—Sent á casa contarás com les marmanyeras.
—¡Qué costarás poch de pelar!
—Veyám si haurás d' aná al rech á béure.

—¡Altra feyna hi ha!
Prou ets blat net á las golfas....
¿Qué no dús la juguina? ¡Au!
¡escapsa! ¿á tres las cinch, eh?
—Sí, home.

—Estich esmolat.
¡Vaja! Ja 's pot dir cameta.
—¡Arrastro de tres!

—¡Nyam, nyam!
¡Un altre pich á la niña!
¡Ah! No 'n tens mes... ¡Aixís ray!
Calla que á sobre hi va l' oli....
Barato y pinxo. ¡Quín tall de llús!

—¡Cuyta, romancerol!
—¡Puja verdúm!... ¡Ja ha pujat!
¡Mira la caballería com trota! ¡Trip! ¡trip! ¡trip! ¡trip!
—¿Tuti de caballs?

¡Cameta del amor!
—Ja perderás.
Qui guanya primer....
—¡Romansos!
Entré gat si no 't veurás en una vergonya.
—¡Oh! ¡prou!
ara hi estava pensant.
—¡Qué está mal!

—¿Moscas al pebre?
—¿Qué t' estimas més? ¿Calar ó que 't calessin?

—Atúrat que pi...llo.
—¿Veus hont se fan bolets? ¡Alsa! A passar l' aygua.
¡Expressións al general Weyler!
—Tot lo que has fet tú puch fer jo.
—¡Dugas á cap!
—¡Roncas molt!

—Si es sabatera paga dobla.
—¡Are li fan el mánech!
—¡Ay, que está flaca l' haca!
—Y potsé 't tirarás un raig de cossas.
—¿Encare t' hi veus ab cor?
—¡Més que may!
Per ara las dies y ocho con vente y dos.
—Ves cantant que la noya es jove.
—¡Vint!
—Semblas un sereno.

—¡Y l' as!

¡Cama á dugas!

—¡Fora llástima

que no n' acabessis cap!

—¡Bé prou que 't coneix, herbeta!

Una quebrada de daus

sol portar malastrugancia.

¿Oy que ja no 't talla tant

l' aixax?

—Hi pujat en mal ánima.

—¡Estás de pega!

—Veyám

si 'l meu daré un tom encare....

—Ja es igual que l' hagués dat.

—¡Té! Ves á veure á en Maceo.

—¡Dugas á dugas!

—Y va

la valenta.

—¿Qui la peta?

—¡Adiós, Madrid!

—¿Qué tens, Mach?

¿Ja arrencas el plor? ¿Qué 't donas?

—¡Y cá! Fins que 'm vegi 'l cap

á tres passas.

—¡Ja li tens!

¡¡Vinga la marxa real!!

Tres reys d' orient y 'l que pillo.

¡Zing...na...!

—Al últim hi quedat

com el gallo de Morón.

—Aprentne, home, si no 'n sabs.

—¡Vés, xambó! Deu dona fabas

á aquell qui no té caixals.

—¿Qué hi vols fer? Paga y discorra y torna sovintet, Mach.

M. BADIA.

La companyia del ferrocarril de Tarragona á Barcelona y Fransa sens dupte pera celebrar la gran ganga que representa la prórroga de las concessións ferrocarrileras, ha aumentat considerablement las tarifas del transport del ví de Zaragoza á Barcelona.

Quan lo Sr. Planás feya la competencia á la companyia del Nort lo transport del ví entre 'ls dos punts indicats costava 14 pessetas la tonelada.

Feta la pau ab el marqués de las Cinquillas, lo preu va posarse á 21 pessetas.

Fins que avuy los dos Claudis han tingut á bé elevarlo fins á 26.

Ja 's coneix que tant en l' una com en l' altra companyia hi interessan no poch juheus.

Los juheus son enemichs sistemátichs del ví.

Pero entenémnos: del ví que 's beuhen los altres.

Gran admiració vá causar als periodistas genovesos que vingueren á Barcelona á buscar als espanyols, lo presenciari la sortida del vapor *Montserrat* que plé de tropas destinadas á Filipinas partia en lo precís moment en que sarpava 'l *Raffaele Rubatino*.

Y va causarlos admiració perque vegeren que 'ls soldats espanyols, al anarse'n tant lluny de la patria á arrostrar tots los perills de la guerra, se 'n hi van rasgant la guitarra y cantant.

—Aixó no 's veu en cap mes nació del mon—deyan los italiáns.

—Y es veritat—podía contestarse'ls.—Tampoch cap més nació del mon té aquell refrán que diu: «Espanol que canta ó rabia ó no tiene blanca.»

Y 'ls braus soldats nostres rabian de batre ab los enemichs de la patria. Pero si tinguessin blancas fins á 300 duros, crech qu' en lloch de rabiari y de cantar se redimirian.

L' altre dia vaig llegir l' anunci de una agencia de matrimonis, en lo qual lo duenyo de la mateixa ademés de posar en relació als nuvis y d' encarregar-se del arreglo de la documentació necessaria, s' ofereix... ¿á qué dirian?

«A enseñarles prácticamente los deberes conyugales.»

¡Hurra pels homes que practican l' abnegació fins á tal extrém!

No deixan de oferir interés las noticias que adelantan alguns periódichs respecte á l' organizació de la policia destinada á vigilar y á perseguir als enemichs del ordre social.

Com una gran cosa s' assegura que 's buscará 'l personal de conducta intatxable y de honradés acrisolada, *prescindintse en absolut pera l' ingrés, de influencias políticas y de recomenacions de qual-sevol classe que siguin.*

Davant de aquesta seguretat faré com los escolans que ajudan missa, limitantme á dir:—*Amén.*

Pero vamos á veure: ¿o que s' intenta efectuar tractantse de la creació de un cos especial ¿per qué no s' ha de fer de igual manera que lo que respecta á tota la policia, sense escepció?

¿Quín inconvenient té de haverhi en prescindir en absolut de tota recomenació y de tota influencia política?

Me sembla que lo que 's fá per uns podria ferse per tots, ab perdó sigui dit dels Pantorrillas mes ó menos musculats y dels tupinaires electorals mes ó menos barristas.

¿No es veritat?

Tres criaturas de un sol part ha tingut la muller de un honrat pagés de la provincia de Guipúzcoa.

Y al ser batejadas se 'ls ha posat un nom adequat á tan extraordinarias circunstancias.

Los tres noms semblan una exclamació, com que 's dirán: ¡Jesús, María, Joseph!

Per si la fecunda mare repeteix la sort, permétim la familia favorescuda per tals aumentos, que 'm cons-

JA QUE PER FERSE CUMPLIR NO SERVEIXEN...

—Escolti, senyor Arcalde, m' han dit que te *bandos del tranvia* per vendre com paper vell?

ULTIMS DIAS DEL VERANEIG

tituheixi padrí dels tres nous pimpollos que tirin al mon, designant los noms que se 'ls han de posar.

En tal cas que 's diguin: March, Creu y Bárbara. Per alló que dihém quan llampega: Sant March, Santa Creu, Santa Bárbara no 'ns deixeu!

Ha deixat de formar part de la redacció del *Diluvi* 'l senyor D. Joseph María de Lasarte, que fá poch sigué nombrat secretari de la Junta de Cementiris.

L' enhorabona al favorecut y al Sr. Laribal.

L' hereu del Sr. Gasull es un home de sort. Està vist que á tothom que li fa nosa, mort ó viu, l' envía al cementiri.

L' empresari de la Plassa de toros es un valencianet que val per mil.

Quan calcula que una corrida té de cridar l' atenció del públich, despatxa moltes mes entrades de las que caben á la plassa... y aixó, francament, es *torejar* al públich de Barcelona, á ciencia y paciència de las autoritats que tals abusos consenten.

Item mes, y serveixi d' exemple la novillada del diumenje, que per haver comensat tart, va terminar després de la mort del banyut número cinch, per haverse fet fosch y ser impossible la continuació de la corrida.

Hi ha empresaris que tenen mes intenció que 'ls toros de Miura.

La llástima es que no hi haja autoritats que 'ls arreglin degudament clavantlos una tanda de banderillas de cástich.

Un fill del regidor Sr. Cuchillo, nen de poch anys va assistir ab son pare al acte del sorteig dels quintos corresponents á la sona 60, pronunciant després

d' esmorzar com un príncep de Asturias (no dich com un rey, porque es massa criatura) *un sentido, patriótico y bien pensado discurso*, segons ab aquests mateixos termes ho consigna *El Noticiero Universal*.

¡Admirém los progressos de la civilisació moderna!

De pares muts ne surten xitxaretlos eloqüents.

¿Quín día aquest noy tan aprofitat farà 'l séu debut en lo Saló de Cent, prenent la paraula en nom y representació del autor dels séus días?

Perque á mí que no m' ho diguin: la carrera del fill del Sr. Cuchillo ja está trassada:

Puig quan li preguntarán:

—Que vols ser quan siguis gran?—

Sens pensar's hi respondrá:

—Regidor com el papá.

A Madrit ha sigut pres un advocat, capitá de una quadrilla de desembrassa-pisos.

Practicat un registre á casa séva, se li trobá un verdader arsenal d' eynas del ofici, entre las quals s' hi contava la friolera de 32 rossinyols.

Inútil dir que al possehedor de una colecció tan numerosa d' aucells cantors l' han tancat á la gabia.

Un dato estadístich.

Segons la Memoria redactada pel Secretari del Institut provincial de segona ensenyansa de Barcelona, mentres los gastos de sosteniment del Institut, en l' any que acaba de finir, han importat pesetas 83,510'66, los ingressos han ascendit á pesetas 181,912'70, resultant un benefici líquit de 98,402'04 pessetas.

No hi ha un sol país á la terra en que l' Estat lucri ab l' ensenyansa pública.

Unicament á Espanya la diferencia entre lo que s' ingressa y lo que 's gasta, s' ho embutxaca 'l govern, ab la major tranquilitat del mon. De tot se 'n fa aquí materia contributiva, fins de l' ensenyansa de la juventut.

Per aixó estém tan adelantats.

L' arquebisbe de París ha prohibit que 'ls eclesiástichs qu' están baix las sevas ordres puguin anar per aquells passeigs y carrers montats en bicicleta.

Motiu de la prohibició: que un sacerdot montat sobre una máquina 's posa en ridícul, sobre tot si té la desgracia de caure.

¡Vaya una rahó mes heterodoxa!...

¿Quína fé té l' arquebisbe de París, en Sant Antoni, patró contra las caygudas?

Del nostre corresponsal á Génova Sr. Rus hem rebut afectuosas cartas, manifestantnos que son en gran número las fotografias que ha tret, destinadas á ser reproduhidas en LA ESQUELLA.

Consigném la noticia pera satisfacció de nostres estimats lectors.

Hem tingut ocasió de visitar lo nou *Frontón Condal*, que segons s' anuncia deu inaugurarse el próxim dijous, y hem quedat encantats, tant de la grandesa del local com de las magnificas condicions que reuneixen sos distints departaments.

Es un frontón que honra á Barcelona y que á bon segur obtindrà las simpatias dels aficionats á aquesta classe de *sport*.

Una semblansa:

¿En qué se sembla un burgés ab l' amo de un establiment de banys russos?

No ho endavinarían may.

Se semblan en que l' un y l' altre viuhén á costa del suor dels altres.

—•Han vuelto ya á Barcelona
•el conde de Mal Pagar,
•el marqués de Vallfregona,
•y el senyor de Pintamoua....
Aixís hi haurém de tornar.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

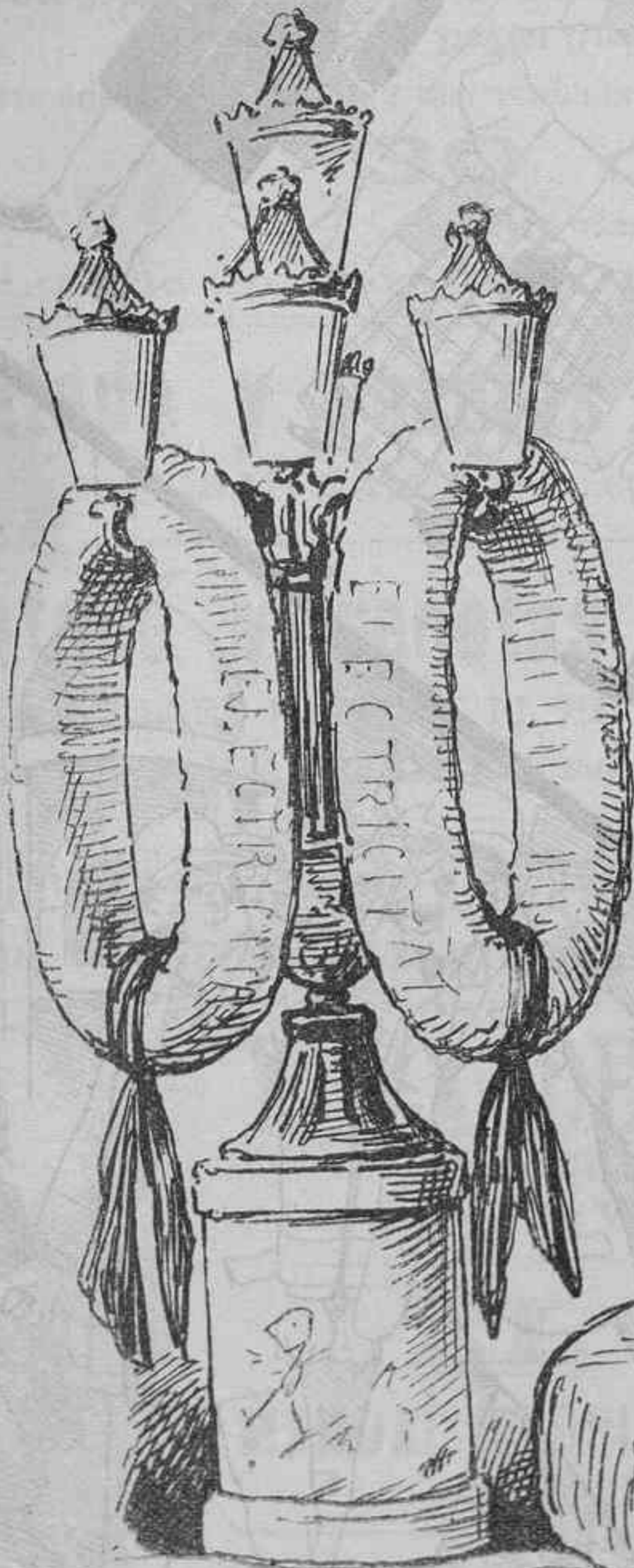
- 1.ª XARADA-CARTA.—*Por-te-ra.*
- 2.ª ANAGRAMA.—*Casas—Sacas.*
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*La festa del blat.*
- 4.ª GEROGLIFICH.—*Claudia es nom de dona.*

TRENCA-CAPS

XARADA

*Quart Primera-dos-tres-quatre
prima-segona ters quarta,*

NOTAS ELÉCTRICAS

E. P. D.

La Companyia Barcelonesa d' electricitat,
à la memòria del pobre Gas.

à una pobra *hu-dos* malalta
ajeguda en un mal catre.

JOAN B. MIRÓ.

CANTAR BILINGUE-ANAGRAMA

—«A orillas del rio *Todo*
bailamos una *Total.*»
—Donchs, vés, jo la ballo á casa
quan em trovo sense un ral.

J. I. P. DE VILAFRESCA.

TRENCA-CLOSCAS

ANTÓN DUMAS TURIST
MATA, DOS, PRIMER
BARCELONA

Formar ab aquestas lletres lo nom de una obra catalana
de espectacle.

MARQUÉS DE L' AYGUANAF.

INTRINGULIS

Agafiu quatre lletres y tindrán un carrer de Barcelona.
Treguin la primera y 'ls quedarà un animal doméstich bó
per menjar. Treguin la segona y tindrán un altre animal
doméstich (aquest si que no crech pas que se 'l menjin.)
Treguin la tercera lletra y 's quedarán ab una vocal. Apa,
à rumiar.

JUMERA.

CREU NUMERICA

3 2 . . .	Conjunció.
6 4 8 . . .	Riu.
1 7 6 . . .	Animal.
1 2 3 4 5 6 7 8 . . .	Poble catalá.
7 3 7 5 6 7 5 2 7 . . .	Nom de dona.
6 4 8 4 5 4 6 7 . . .	Nom de dona en diminutiu.
5 2 5 . . .	Numeral.
5 4 8 . . .	Verb sustantiu.
6 2 7 . . .	Parentiu.
3 4 6 . . .	Adjetiu masculí.
5 4 6 . . .	Numeral.
1 4 5 . . .	Mineral.
8 4 5 . . .	Negació.
5 7 8 7 . . .	Nom de dona.
1 4 8 8 7 . . .	Dipòsit per liquid.
5 2 6 1 4 5 . . .	Poble catalá.
1 2 3 4 5 6 7 . . .	Planta.

PERET DEL CAFÉ.

GEROGLIFICH COMPRIMIT

SAMUEL GRAN É IRURUETA.

Antoni Lopez, editor, Rambla del Mitj, 20

A. Lopez Robert, impresor, Asalto 63.—Barcelona.

Un niu de nyébits.

SPORT DE MODA

Hi entran vessant alegria,
apostan entussiasmats,

y 'n surten per fi de festa
ronchs, aburrits... y escurats.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona, Correu: Apartat número 2.

«LA ESQUELLA DE LA TORRATXA»

El próximo **DIA 23**
miércoles

30 Se pondrá á la venta el **30**
céntimos **2.º Cuaderno** céntimos

DE
BARCELONA A LA VISTA

Sorprendente álbum de fotografías inéditas
Más perfecto, más interesante, más espléndido que el primero
Fotografías, F. RUS.—Grabado, P. BONET.—Impresión, A. LÓPEZ ROBERT
Magnífico papel glaseado, fabricado por LA VIZCAINA

Este cuaderno constituye una verdadera maravilla artístico-fotográfica.

30 céntimos

Provincias: 35 céntimos

Dentro de un plazo brevísimo saldrá la 3.ª edición del 1.º cuaderno

Tratado y recetas de helados

POR IBAR-KAM.—Un tomo 8.º Ptas. 1'25

Tratado y recetas de postres

QUE TIENEN POR BASE EL HUEVO Y LA LECHE

POR IBAR-KAM.—Un tomo 8.º Ptas. 2.

RESPUESTAS A LA RUEDA DE LA FORTUNA

POR SERAFIN CALZADILLA.—Un tomo 8.º Ptas. 2.

Y VA DE CUENTOS

POR CARLOS EDO

PRÓLOGO DE A. de Valbuena.—Un tomo 8.º Ptas. 3.

EL CONSULTOR

MANUAL TEÓRICO PRÁCTICO DEL FABRICANTE DE JABONES

POR F. CANDIAL.—Un tomo en 4.º Ptas. 10.

DOTZENA DE FRARE

OBRA PÓSTUMA DE
FREDERICH SOLER (Pitarra)
DIBUJOS DE M. Moliné
Preu: 2 pessetas.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútu, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

Son pedal no falla, lo seu tren no 's torsa;
es una ciclista de primera forsa.